



## 8. АНАЛІТИКА



**Анастасія Олександрівна Ласкова-Ярмоленко,**  
наукова співробітниця науково-організаційного відділу  
Інституту обдарованої дитини НАПН України,  
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-2530-5586>

УДК 37.017.4

DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1\(88\)-106-110](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-106-110)

### ПАТРІОТИЗМ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ВНЕСОК У ПЕРЕМОГУ ТА ВІДБУДОВУ УКРАЇНИ

Анотація.

У статті обґрунтовано думку про важливість сприяння виявленню молодим поколінням патріотизму і стійкої громадянської позиції в ці тяжкі для України часи. Внесок дітей і молоді в підтримку морального духу воїнів, що боронять Україну, є неоціненним. Їхня допомога свідчить про правильний вектор системи освіти і виховання, адже молоде покоління – це наше майбутнє, за яке зараз на фронті віддають сили і життя воїни ЗСУ. Сьогоднішні діти і юні завтра будуть відбудувати, розвивати і прославляти Україну на весь світ.

У статті вказано на необхідність розвитку і виховання у молодих українців чіткої, свідомої громадянської позиції. Наголошено на важливості передачі молодому поколінню накопиченого соціального досвіду, багатства духовної культури, національної ментальності й неповторної своєрідності українського народу, його світобачення та формування на цих засадах найважливіших особистісних рис громадянина України.

**Ключові слова:** патріотизм; громадянська позиція; молоде покоління; волонтерство; обдарованість; креативність.

Минув рік від трагічної події для всіх українців – повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Наразі немає жодної української родини чи громади, яку б оминуло жахіття тієї воєнної агресії, яку вчинив ворог. Це кардинально змінило життя і мислення українського народу, сприяло масовій переоцінці цінностей, переосмисленню українцями себе як нації, сприяло посиленню національного єднання. До українців надважкою ціною прийшло розуміння, що ми незламна нація, що нам стане сил вистояти, витримати усі негаразди, перемогти і все відбудувати для світлого майбутнього квітучої країни.

Від перших днів війни українські діти і юні показали всьому світу, що також готові боротися за своє щасливе майбутнє і тримати власний фронт. Внесок дітей і молоді у підтримку морального духу воїнів, що боронять Україну, є неоціненним. Їхня допомога свідчить про правильний вектор системи освіти і виховання, адже молоде покоління – це наше майбутнє, за яке зараз на фронті віддають сили і життя воїни ЗСУ.

У цьому контексті варто згадати про обдарованість і креатив, які виявляють діти задля допомо-

ги своїм захисникам від перших днів війни. Діти пишуть вірші та пісні, малюють, вишивають, допомагають дорослим у волонтерських і гуманітарних центрах, винахідливо вигадують можливі шляхи для збору коштів на потреби воїнів на фронті: хтось влаштовує шахові турніри, хтось організовує у своїй громаді ярмарки, концерти, де продають власноруч виготовлені прикраси, смаколики, дають вистави. Усього і не перелічити. Майбутні науковці та юні винахідники теж не лишилися осторонь: варто згадати хоча б друк 3D-моделей деталей для дронів, виготовлення акумуляторів з підручних засобів, виготовлення багаторазових грілок, портативних пічок для обігріву з керамічних квіткових горщиків, окопних свічок тощо. Усе це підтверджується безліччю статей в українських ЗМІ, героями яких стали діти з різних куточків України.

Варто зазначити, що волонтерська діяльність дітей та їхніх батьків, учнів і педагогів значно сприяє встановленню соціальних зв'язків, набуттю дітьми шанобливого й відповідального ставлення до співгромадян, формуванню соціально значущої ініціативності, прагнення пожертвувати



в ім'я України вільним часом, здійснити альтруїстичний вчинок.

Метою статті є обґрунтування важливості національно-патріотичного виховання. З огляду на наявність нині прямої загрози денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, постає нагальна потреба у здійсненні системних заходів, які мають бути спрямовані на посилення патріотичного виховання дітей та молоді. Метою патріотичного виховання в контексті сучасних подій є формування нового покоління українців, що має здійснюватися відповідно до національних та європейських цінностей [1]. З-поміж актуальних цілей освітньої системи важливою є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його соціального досвіду, його національної ментальності, своєрідності, світобачення [2]. З метою підсилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді створюються нові проекти, покликані виявляти не лише громадську позицію особистості, а й сприяти розвитку її обдарованості, реалізації творчого та наукового потенціалу.

У цьому контексті доцільно навести приклади опублікованих матеріалів, що присвячені дітям, які вважають своїм обов'язком підтримувати співвітчизників, ЗСУ, переселенців, а також допомагати наблизити перемогу доступними для них засобами.

Так, у квітні 2022 р. у Вінниці група юних хлопців і дівчат продавала патріотичні браслети, жовто-блакитні подушки та ляльки-мотанки. Ці вироби упродовж тижня виготовляли два десятки наймолодших вінницьких волонтерів. Виручені кошти, що становили понад 18 000 грн, юні вінничани спрямували для забезпечення потреби з виготовлення маскувальних сіток [3].

На сайті Бершадської міської ради у квітні 2022 р. також з'явився матеріал про дітей-волонтерок, де зазначено, що дівчата Інна та Оксана проводили майстер-класи з виготовлення сердечка-оберега в техніці модульне оригамі, оберега-браслета, а також з приготування смаколиків у формі птахів. Таким чином, дівчата змогли хоча б ненадовго відволікти дітей переселенців [4].

У травні в одній зі львівських шкіл учні продавали розсаду, щоб зібрати кошти на квадрокоптер. Дев'ятирічна Соломійка зі Львова назбирала 6 000 грн на бронезилет українським військовим. Дівчинка малювала чудові картини та виставляла їх на аукціон [5].

У Луцьку 10-річна Юстина малює, робить оригамі та плете вироби з бісеру. У місцевій бібліотеці їй допомогли організувати майстер-клас з виготовлення зайця антистресу, а усі зароблені кошти (участь у заході оплачувалась благодійним внеском) передала до місцевого волонтерського штабу на ліки для ЗСУ [6].

У статті видання «Галицький кореспондент» від 3 серпня 2022 р. зазначено, найменші вихованці Калуської організації Співки української молоді готували та продавали перехожим лимонад, щоб допомогти у зборі на Starlink для бійців, а зібрані кошти передали капелану [7].

На Кіровоградщині у селищі Соколівському діти зібрали майже 6000 грн для ЗСУ, продаючи патріотичні браслети ручної роботи. Дітки віком від 5 до 12 років влітку плели патріотичні браслети з бісеру і продавали їх усім охочим. Щодня дівчата та хлопці сплітали до півсотні браслетів. Виручені кошти передали у Соколівську сільську раду, щоб на них придбали необхідні на передовій речі [8].

Десятирічна чемпіонка світу з шашок Валерія вирішила допомогти українським військовим і просто неба запрошувала охочих зіграти з нею в шашки за пожертву. За дев'ять днів Валерія збрала 21 000 грн і особисто передала зібрані кошти на підтримку Збройних сил України [9].

Продовжуючи шахову тему, варто згадати про десятирічного ужгородця Андрія, який три дні поспіль на набережній Незалежності грав з охочими у шахи чи в шашки і вигравав гроші для ЗСУ, передав волонтерам «Руху підтримки закарпатських військових» понад 3000 гривень. Хлопчик почав грати в шахи у 4,5 роки, пішов на гурток у ПАДПОН з власної ініціативи і дуже вдало використав свій талант на користь країни [10].

Окрім того, у Луцьку живе восьмирічний школяр Савелій, якому разом з родиною довелося покинути рідну Бучу, Савелій грає у шахи з перехожими на гроші, проте не з метою заробітку. Він ставить стіл на центральній вулиці міста та чекає на опонентів, які захочуть зіграти. Савелій прикрасив ігровий стіл рукописним плакатом «У шахи граєш – ЗСУ допомагаєш!», а всі виграні кошти хлопець віддає волонтерам [9].

На сайті LB.ua у березні було опубліковано статтю, де описано проект, створений на міжнародній платформі криптомистецтва Opensea. Щоб зібрати кошти на допомогу армії, в Україні створили благодійну колекцію NFT-мистецтва на тему війни від підлітків 11–17 років. 100 % від продажу робіт підуть у фонд «Повернись живим» [11].

Студенти Київського політехнічного університету започаткували ініціативу збору і переробки одноразових електронних сигарет та батарейок для потреб Збройних Сил України. На базі навчального закладу хлопці та дівчата перетворюють електронні сигарети на елемент системи скидання вантажу в дронах. Юні науковці вже виготовили близько пів тисячі таких систем скидання для безпілотників [12].

Юні винахідники Рівненської малої академії наук також активно допомагають наблизити перемогу: під час війни вони досліджують протипожежні заходи, доопрацьовують винаходи, які



колись мали цивільне призначення (створюють пристрої для очищення та нагріву води). З-поміж їхніх винаходів варто назвати: бойовий мультикоптерносець, саперну платформу для пошуку розтяжок, зарядні смартстанції [13].

Наведені приклади підтверджують високий рівень патріотизму у дітей та молоді, що безперечно дає привід пишатися ними.

Розвиток патріотизму можна сприймати як фактор употужнення нашої держави в усіх сферах, зокрема і в економічній, адже свідомі та освічені громадяни будуть зацікавлені не лише у власному збагаченні і добробуті, а й у збагаченні та розвитку своєї Батьківщини, будуть протидіяти корупції та відстоювати прозорість, правочинність дій влади, знатимуть і відстоюватимуть свої права та добробут власних громад. Нове покоління має пам'ятати і цінувати подвиг людей, які зараз виборюють право України лишитися на карті світу. Натомість держава має забезпечити дітей і молодь не лише обов'язками, а і надати їм можливість для вільного розвитку, виховувати громадян, які мають державну підтримку, знають свої права, є юридично підкованими, орієнтуються в інформаційному просторі, здатні аналізувати події.

Зокрема в Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року визначено стратегію цілеспрямованого процесу виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці органів влади, закладів освіти, громадських об'єднань та інших інститутів [14; 15]. Органи місцевої влади та місцевого самоврядування мають бути активно залучені до реалізації національно-патріотичного виховання. Так, діти і молодь повинні знати, що вони мають можливість впливати на розвиток і добробут власної громади: кожен громадянин має голос і здатен впливати на якості надання послуг в громаді. У цьому процесі важливу роль відіграють заклади позашкільної освіти. Необхідно організувати співпрацю із міжнародними партнерами, підтримувати волонтерські та громадські проекти, залучати до виховання дітей та молоді учасників бойових дій на Сході України, членів сімей Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції об'єднаних сил, учасників війни рф проти України та їхніх сімей, військових капеланів тощо. Окремо пропонується створювати міжшкільні ресурсні центри, що забезпечуватимуть викладання предмета «Захист України». Особливу увагу планується приділити реалізації положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»). І це чудово, адже вона дійсно цікава і точно подобається учням [16].

Насамкінець зауважимо, що національно-патріотичне виховання є важливим елементом збереження незалежності нашої держави, що повинно мати випереджувальний характер, ґрунтува-

тися на духовно-моральних засадах, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку й особистісним характеристикам дітей. Молоде покоління – це наше майбутнє, за яке зараз на фронті віддають сили і життя воїни ЗСУ. Саме молоде покоління, сьогоднішні учні будуть відбудовувати, розвивати і прославляти Україну на весь світ.

### Використані літературні джерела

1. Ковальчук О. Є. сучасний погляд на національно-патріотичне виховання / О. Є. Ковальчук. – URL: <http://vvak.in.ua/attachments/article/251/C%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>.
2. Кушерець В. Патріотизм – як употужнення України / В. Кушерець // Товариство «Знання» України: сайт. – URL: <https://znannya.org.ua/index.php/naukovistatti/1413-patriotizm-yak-upotuzhnennya-ukrajini>.
3. Зібрали 18 тисяч гривень: як діти-волонтери у Вінниці продавали ляльки і подушки // 20 хвилин: сайт. – URL: <https://vn.20minut.ua/dopomahayemo/zibrali-18-tisyach-griven-yak-diti-volonteri-u-vinnitsi-prodavali-lyal-11580297.html>.
4. Діти-волонтери допомагають бійцям // Офіційний сайт Бершадської міської ради. – URL: <https://radabershad.gov.ua/news/community/2856-ditivolonteri-dopomagayut-biycyam.html>.
5. 9-річна Соломійка зі Львова назбирала кошти на бронезилет для ЗСУ // Перший західний: сайт. – URL: <https://1zahid.com/news/9-richna-solomijka-zilvova-nazbyrala-koshty-na-bronezhylet-dlya-zsu/>.
6. 10-річна лучанка організовує творчі майстер-класи для дітей та збирає гроші для ЗСУ // Суспільне. Новини: сайт. – URL: <https://suspilne.media/247692-10-richna-lucanka-organizovue-tvorci-majsterklasi-dla-ditej-ta-zbirae-grosi-dla-zsu/>.
7. У Калуші діти-волонтери продають патріотичні листівки та наклейки, щоб допомогти ЗСУ // Галицький кореспондент: сайт. – URL: <https://gk-press.if.ua/u-kalushi-dity-volontery-prodayut-patriotichni-lystivkyta-naklejky-shhob-dopomogty-zsu/>.
8. На Кіровоградщині діти заробили творчістю гроші та передали їх на ЗСУ // Гречка: сайт. – URL: <https://gre4ka.info/suspilstvo/70428-na-kirovogradshchynidity-zarobyly-tvorchistiuhroshi-ta-peredaly-ikh-na-zsu/>.
9. На своєму місці: діти України збирають гроші для ЗСУ граючи в шахи та шашки // Міністерство освіти та науки України: сайт. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/na-svoeyemu-misci-diti-ukrayini-zbirayut-grosi-dlya-zsu-grayuchi-v-shahi-ta-shashki>.
10. 10-річний шахіст Андрій Юрковський передав для ЗСУ понад 3 тисячі гривень // Varosh: сайт. – URL:



<https://varosh.com.ua/noviny/10-richnyj-shahist-andrij-yurkovskij-vygrav-dlya-zsu-ponad-3-tysyachi-gryven/>.

11. Діти, що малюють війну: благодійна NFT-колекція робіт українських підлітків на підтримку ЗСУ // LB.ua: сайт. – URL: [https://lb.ua/society/2022/03/26/511143\\_diti\\_shcho\\_malyuyut\\_viynu\\_blagodiyna.html](https://lb.ua/society/2022/03/26/511143_diti_shcho_malyuyut_viynu_blagodiyna.html).

12. У Львові збирають електронні сигарети для виготовлення бойових дронів для ЗСУ. – URL: <https://visrozdil.lviv.ua/2022/07/18/u-lvovi-zbyrayut-elektronni-sygarety-dlya-vygotovlennya-bojovyh-droniv-dlya-zsu/>.

13. Рівненські школярі створюють винаходи для армії. – URL: <https://rivne.rayon.in.ua/news/558680-rivnenski-shkolyari-stvoryuyut-vinakhodi-dlya-armii>.

14. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16 черв. 2015 р. № 641: наказ МОН України 6 черв. 2022 р. № 527 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>.

15. Пріоритети в освіті: формування патріотичної свідомості: Всеукраїнська інтернет-конференція (22–23 вересня 2022 р.) // На урок. – URL: <https://naurok.com.ua/conference/patriotic-ed>.

16. На урок: освітній проєкт. – URL: <https://naurok.com.ua/>.

## References

1. Kovalchuk, O. Ye. Cuchasnyi pohliad na natsionalno-patriotychne vykhovannia [Modern view of national-patriotic education]. Retrieved from: <http://vvak.in.ua/attachments/article/251/C%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf> [in Ukrainian].

2. Kusherets, V. Patriotyzm – yak upotuzhnennia Ukrainy [Patriotism - as empowerment of Ukraine]. *Tovarystvo «Znannia» Ukrainy – Society «Knowledge» of Ukraine*. Retrieved from: <https://znannya.org.ua/index.php/naukovi-statti/1413-patriotizm-yak-upotuzhnennya-ukrajini> [in Ukrainian].

3. Zibraly 18 tysyach hryven: yak dity-volontery u Vinnytsi prodavaly lialky i podushky [They collected 18 thousand hryvnias: how child volunteers in Vinnytsia sold dolls and pillows]. *20 khvylyn – 20 minutes*. Retrieved from: <https://vn.20minut.ua/dopomahayemo/zibrali-18-tisyach-griven-yak-diti-volonteri-u-vinnitsi-prodavali-lyal-11580297.html> [in Ukrainian].

4. Dity-volontery dopomahaiut biitsiam [Volunteer children help the fighters]. *Ofitsiyni sait Bershadskoi*

*miskoi rady – Official website of the Bershad City Council*. Retrieved from: <https://radabershad.gov.ua/news/community/2856-ditivolonteri-dopomagayut-biytsyam.html> [in Ukrainian].

5. 9-richna Solomiika zi Lvova nazbyrala koshty na bronezhylet dlia ZSU [9-year-old Solomiyka from Lviv collected funds for a bulletproof vest for the Armed Forces]. *Pershyi zakhidnyi – First Western*. Retrieved from: <https://1zahid.com/news/9-richna-solomijka-zi-lvova-nazbyrala-koshty-na-bronezhylet-dlya-zsu/> [in Ukrainian].

6. 10-richna luchanka orhanizovue tvorchi maisterklasy dlia ditei ta zbyraie hroshi dlia ZSU [10-year-old Lukashenko organizes creative workshops for children and collects money for the Armed Forces]. *Suspilne. Novyny – Suspilne. News*. Retrieved from: <https://suspilne.media/247692-10-ricna-lucanka-organizovue-tvorci-majsterklasi-dla-ditej-ta-zbirae-grosi-dla-zsu/> [in Ukrainian].

7. U Kalushi dity-volontery prodaiut patriotychni lystivky ta nakleiky, shchob dopomohty ZSU [In Kalush, child volunteers sell patriotic postcards and stickers to help the Armed Forces]. *Halytskyi korespondent – Halytskyi Korespondent*. Retrieved from: <https://gk-press.if.ua/ukalushi-dity-volontery-prodayut-patriotychni-lystivky-ta-naklejky-shchob-dopomogty-zsu/> [in Ukrainian].

8. Na Kirovohradshchyni dity zarobyly tvorchistiu hroshi ta peredaly yikh na ZSU [In Kirovohrad Oblast, children earned money through creativity and handed it over to the ZSU]. *Hrechka – Grechka*. Retrieved from: <https://gre4ka.info/suspilstvo/70428-na-kirovohradshchyni-dity-zarobyly-tvorchistiu-hroshi-ta-peredaly-ikh-na-zsu> [in Ukrainian].

9. Na svoiemu mistsi: dity Ukrainy zbyraiut hroshi dlia ZSU hraiuchy v shakhy ta shashky [In their place: children of Ukraine collect money for the military by playing chess and checkers]. *Ministerstvo osvity ta nauky Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine*. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/news/navoyemu-misci-diti-ukrayini-zbirayut-groshi-dlya-zsu-grayuchi-v-shahi-ta-shashki> [in Ukrainian].

10. 10-richnyi shakhist Andrii Yurkovskiy peredav dlia ZSU ponad 3 tysyachi hryven [10-year-old chess player Andriy Yurkovsky donated more than 3 thousand hryvnias for the Armed Forces]. *Varosh – Varosh*. Retrieved from: <https://varosh.com.ua/noviny/10-richnyj-shahist-andrij-yurkovskij-vygrav-dlya-zsu-ponad-3-tysyachi-gryven/> [in Ukrainian].

11. Dity, shcho maliuiut viinu: blahodiina NFT-kolektsiia robit ukrainskykh pidlitkiv na pidtrymku ZSU [Children drawing war: a charitable NFT collection of works by Ukrainian teenagers in support of the Armed Forces]. *LB.ua – LB.ua*. Retrieved from: [https://lb.ua/society/2022/03/26/511143\\_diti\\_shcho\\_malyuyut\\_viynu\\_blagodiyna.html](https://lb.ua/society/2022/03/26/511143_diti_shcho_malyuyut_viynu_blagodiyna.html) [in Ukrainian].

12. U Lvovi zbyraiut elektronni syharety dlia vyhotovlennia boiovykh droniv dlia ZSU [Electronic cigarettes are collected in Lviv for the production of combat drones for the Armed Forces]. Retrieved from:



<https://visrozdil.lviv.ua/2022/07/18/u-lvovi-zbyrayut-elektronni-sygarety-dlya-vygotovlennya-bojovyh-droniv-dlya-zsu/> [in Ukrainian].

13. Rivnenski shkoliari stvoriuiut vynakhody dlia armii [Rivne schoolchildren create inventions for the army]. Retrieved from: <https://rivne.rayon.in.ua/news/558680-rivnenski-shkolyari-stvoryuyut-vinakhody-dlya-armii> [in Ukrainian].

14. Pro deiaki pytannia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia v zakladakh osvity Ukrainy ta vyznannia takym, shcho vtratyv chynnist, nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16 cherv. 2015 r. № 641: nakaz MON Ukrainy 6 cherv. 2022 r. № 527 [On some issues of national-patriotic education in educational institutions of Ukraine and recognition as having lost the validity of the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated June 16, 2015 No. 641: order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine of June 6 2022 No. 527]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text> [in Ukrainian].

15. Priorytety v osviti: formuvannia patriotychnoi svidomosti: Vseukrainska internet-konferentsiia (22–23 veres. 2022 r.) [Priorities in education: formation of patriotic consciousness: All-Ukrainian internet conference (September 22-23, 2022)]. *Na urok – On the lesson*. Retrieved from: <https://naurok.com.ua/conference/patriotic-ed> [in Ukrainian].

16. Na urok: osvitnii projekt [For class: educational project]. Retrieved from: <https://naurok.com.ua/> [in Ukrainian].

**Laskova-Yarmolenko Anastasia**, Researcher of the Scientific and Organizational Department of the Institute of Gifted Child of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

#### **PATRIOTISM OF THE YOUNG GENERATION AS AN IMPORTANT CONTRIBUTION TO THE VICTORY AND DEVELOPMENT OF UKRAINE**

#### **Summary.**

*The article substantiates the opinion about the importance of helping the younger generation to show patriotism and a stable civic position in these difficult times for Ukraine. The contribution of children and youth to supporting the morale of soldiers defending Ukraine is invaluable. Their help indicates the correct vector of the education and training system, because the young generation is our future, for which the soldiers of the Armed Forces of Ukraine are giving their strength and lives at the front. Today's children and tomorrow's youth will rebuild, develop and glorify Ukraine to the whole world.*

*The article points out the need to develop and educate young Ukrainians in a clear, conscious civic position. The importance of transferring accumulated social experience, wealth of spiritual culture, national mentality and unique uniqueness of the Ukrainian people, their worldview and formation of the most important personal traits of a citizen of Ukraine to the younger generation is emphasized.*

*The talent and creativity shown by children to help their defenders from the first days of the war. Children write poems and songs, draw, embroider, help adults in volunteer and humanitarian centers, inventively come up with possible ways to raise funds for the needs of soldiers at the front: someone organizes chess tournaments, someone organizes fairs and concerts in their community, where they sell jewellery made by themselves, goodies, give performances. It is impossible to list everything. Future scientists and young inventors were also not left behind: it is worth mentioning at least the printing of 3D models of parts for drones, the manufacture of batteries from improvised means, the manufacture of reusable warmers, portable stoves for heating from ceramic flowerpots, trench candles, etc. All this is confirmed by many articles in the Ukrainian mass media, the heroes of which were children from different parts of Ukraine.*

**Keywords:** patriotism; civil position; young generation; volunteering; genius; creativity.

*Стаття надійшла до редколегії 9 березня 2023 року*